

KÄRKÖLÄN KUNTA

Työsuojelun toimintaohjelma 2026–2029

Työsuojelutoimikunta 17.2.2026
Kunnanhallitus 23.2.2026

Johdanto

Työturvallisuuslain (738/2002) mukaan työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset (työsuojelun toimintaohjelma). Toimintaohjelmasta johdettavat tavoitteet turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

Työsuojelun toimintaohjelma on laadittu työsuojelun yhteistoimintakaudelle 2026–2029. Toimintakauden tavoitteita täsmennetään vuosittaisella toimintasuunnitelmalla.

Työsuojelun tehtävänä on varmistaa työn turvallinen ja terveellinen suorittaminen sekä huolehtia omalta osaltaan työympäristön toimivuudesta.

Työsuojelun varmistamiseksi on tunnettava työpaikkojen työolojen nykytila, työviihtyvyys, työilmapiiri, ergonomia ja fyysinen työympäristö, työkykyyn vaikuttavat tekijät sekä ymmärrettävä näiden välinen yhteys.

Työsuojelun toimintaohjelmassa esitettyjen työolojen ja työskentelyviihtyisyyden suunnitelmallinen kehittäminen vaatii koko henkilöstön osallistumista suunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin. Tavoitteena on työpaikkojen oma-aloitteinen turvallisuuden hallinta, jonka avulla työn turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä työntekijöiden työkykyä voidaan tehokkaimmin edistää ja ylläpitää. Turvallisuuden parantaminen ja ylläpito on koko organisaation tehtävä.

Työsuojelutoiminta voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen: ennakoivan työsuojeluun ja korjaavaan työsuojeluun.

Ennakoivaa työsuojelua ovat mm.

- työhön perehdyttäminen
- henkilöstösuunnittelu
- riskien ja vaarojen arviointi työpisteittäin
- työtilojen suunnittelu
- työskentelytapojen suunnittelu
- työn rationalisoinnin suunnittelu
- hankintatoiminnan suunnittelu
- työterveyshuolto
- koulutus
- riittävä tiedotustoiminta, esim. kunnan intrassa KIT
- palo- ja pelastusharjoitukset eri toimipaikoilla

Korjaavaa työsuojelua ovat mm.

- korjaustoiminta rakennuksissa ja laitteissa vaarojen ja haittojen poistamiseksi
- tapaturmien tutkinta ja torjunta
- vaaratilannetarkastukset

- läheltä piti -ilmoitukset ja niiden johdosta tehtävät muutokset ja seuranta
- elpymisliikunta
- hoitoonohjaus
- varhaiskuntoutus

Kuvaus työstä ja työoloista ja niiden vaikutuksista työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen

Kärkölän kunnan henkilöstömäärä on noin 125 henkilöä ja työpaikat ja työpisteet vaihtelevat. Valtaosa työskentelee kasvatus- ja opetustehtävissä, mutta henkilöstöä on vesihuoltolaitoksella, kiinteistöjen hoidossa, ulkoalueiden hoidossa, keittiössä ja siivouksessa, varhaiskasvatuksessa ja erilaisissa toimistotöissä.

Altisteet ja kuormitustekijät työpaikoilla yleisesti

Fysikaaliset: melu, lämpötila, värinä

Kemialliset: pöly

Biologiset: mikrobit

Fyysiset / Ergonomiset: näyttöpäätetyö, hankalat työasennot

Psykososiaaliset: työkuorma, haastavat asiakas- ja opetustilanteet

Yötyö: vuorotyö, varhaiskasvatuksessa yötyö

Toimisto- ja siihen verrattavassa työssä tapaturman vaara on yleensä

vähäinen. Rakennus- ja kunnossapitotyössä tapaturman vaara on ilmeinen.

Joissakin kohteissa on myös käytössä kemikaaleja.

Työsuojeluvastuun jakautuminen

Päättäjät

- Työsuojelun resursseista huolehtiminen

Ylin johto

- huolehtii toimintatavoista, joilla työsuojelua toteutetaan ja kehitetään
- turvallisuuden varmistaminen tilojen suunnittelussa ja hankintapäätösten yhteydessä
- pätevien alaisten valinta ja tehtävänjako.

Keskijohto

- työturvallisuusohjeiden laatiminen
- koneiden, laitteiden, työvälineiden hankinta
- työilmapiirin seuranta ja valvonta.

Työnjohto, lähijohto

- koneiden, laitteiden ja työvälineiden kunnon valvonta
- työnopastus
- turvallisten työtapojen sekä annettujen ohjeiden noudattamisen valvonta
- työympäristön ja työyhteisön sosiaalisten suhteiden seuranta ja valvonta.

Työntekijän yksilökohtaiset velvollisuudet työsuojeluasioissa:

- työnantajan ohjeiden ja määräysten noudattaminen
- omasta ja toisten turvallisuudesta huolehtiminen

- muihin työntekijöihin kohdistuvan häirinnän ja epäasiallisen kohtelun välttäminen
- havaitsemiensa vikojen ja puutteellisuuden poistaminen ja niistä ilmoittaminen
- koneiden ja työvälineiden asianmukainen käyttö
- henkilönsuojainten ja turvalaitteiden asianmukainen käyttö.

Työntekijän on noudatettava työnantajan antamia määräyksiä ja ohjeita.

Yhteinen työpaikka

Yhteisellä työpaikalla työskentelee samanaikaisesti eri työnantajien työntekijöitä tai itsenäisiä työnsuorittajia alihankintasuhteessa.

Yhteisellä työpaikalla työn johto ja valvonta ja siihen liittyvät työnantajan velvollisuudet kuuluvat kunkin yrityksen omalle työnantajalle.

Palveluita tilaava, pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja, huolehtii siitä, että ulkopuolisen työnantajien työntekijät saavat riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä.

Kärkölän kunnan työsuojeluorganisaatio

Kärkölän kunnan työsuojelun yhteistoimintaelimenä on työsuojelutoimikunta. Kunnanjohtaja on nimennyt työnantajan edustajiksi työsuojelupäällikön ja kunnanjohtajan sekä varalle kasvatus- ja opetusjohtajan sekä teknisen johtajan. Työsuojelutoimikunnan sihteeriksi on nimetty hr- ja talousassistentti. Henkilöstön edustajina ovat kaksi työsuojeluvaltuutettua ja kaksi 1. työsuojeluvaravaltuutettua mikäli toinen työsuojeluvaravaltuutettu saadaan valittua.

Työterveyshuollon edustaja osallistuu kutsuttaessa työsuojelutoimikunnan kokouksiin.

Työsuojelutoimikunnan tehtävät

Työntekijäryhmää ja työpaikkaa yleisesti koskevat työsuojelun yhteistoimintasiat käsitellään työsuojelutoimikunnassa. Työsuojelutoimikunnan keskeisiä tehtäviä on tehdä työturvallisuutta ja työterveyttä koskevia kehittämis ehdotuksia työnantajalle, seurata työsuojelun toimintaohjelman ja työterveyshuollon toteutumista ja tehdä niistä kehittämis ehdotuksia.

Työsuojelupäällikön tehtävät

Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisten kanssa. Tässä tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Työsuojeluvaltuutettujen tehtävät

Työsuojeluvaltuutettujen tehtäväkentät on jaettu kahteen toimialueeseen.

Kasvatus- ja opetuspalvelut

- työsuojeluvaltuutettu
- työsuojelunvaravaltuutettu

Muu toimialue (tekninen, elinvoima, hallinto, hyvinvointi)

- työsuojeluvaltuutettu
- työsuojelunvaravaltuutettu

Työsuojeluvaltuutetut

Perehtyvät

- Työsuojelusäännöksiin, määräyksiin ja -ohjeisiin
- Työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan olosuhteisiin ja seuraa niiden kehitystä sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja epäkohdista työnjohdolle ja työsuojelupäällikölle sekä tarvittaessa työsuojeluviranomaisille.

Osallistuvat

- Työpaikan työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun
- Työsuojelutarkastuksiin ja -tutkimuksiin
- Tutkimukseen, joka on toimeenpantu työpaikalla sattuneen tapaturman ja havaitun tapaturmavaaran tai työpaikalla ilmenneiden työstä johtuvien sairauksien johdosta.
- Työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla
- Työnantajan ja työntekijöiden välisen työsuojelutoiminnan kehittämiseen.

Työterveyshuolto

Työnantajan on kustannuksellaan järjestettävä työterveyshuolto työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvarojen ja -haittojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä työntekijöiden turvallisuuden, työkyvyn ja terveyden suojelemiseksi ja edistämiseksi.

Kärkölän kunta tarjoaa työntekijöilleen työterveyspalvelut. Sopimus työterveyshuollon järjestämisestä on tehty Mehiläisen kanssa.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma laaditaan kausittain ja se päivitetään vuosittain.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa määritellään työterveyshuollon tavoitteet, työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden tarve, toimintatavat ja keinot, joilla ehkäistään työstä ja työympäristöstä, työpaikan rakenteesta ja työn järjestelyistä aiheutuvia terveysvaaroja ja -haittoja, sekä ylläpidetään ja edistetään työympäristön ja työyhteisön terveellisyttä ja toimivuutta sekä työntekijän terveyttä ja työkykyä.

Sairauspoissaolojen seuranta ja työtapaturmat ilmoitetaan

työterveyshuoltoon, seurannasta vastaa esihenkilö. Esihenkilön luvalla olevat

sairauspoissaolot ilmoitetaan henkilöstöhallinnon toimesta työterveyteen noin kerran kuussa.

Työkykyä ylläpitävä toiminta

Työkykyä ylläpitävän toiminnan tavoitteena on yksilön fyysisen ja henkisen työkyvyn sekä ammatillisen pätevyyden säilyttäminen koko työelämän ajan. Työpaikalla tyky-toiminnan osa-alueita ovat yksilön terveyden ja voimavarojen edistäminen, ammatillinen osaaminen, työn ja työympäristön kehittäminen sekä työyhteisön ja työorganisaation toimivuuden parantaminen.

Tyky-toiminnassa tarvitaan esimiehen, työntekijän ja työyhteisön hyvää yhteistyötä. Työterveyshuolto tukee työkyvyn ylläpitämistä.

Vaarojen kartoitus ja riskien arviointi

Työn riskien arvioinnilla saadaan kokonaiskuva työpaikan työturvallisuuden ja työterveyden tilasta ja kehittämistarpeista. Vaarojen selvittämisen velvoite perustuu työturvallisuuslakiin.

Vuonna 2021 on otettu käyttöön sähköinen WPro-järjestelmä, jossa riskien arviointi tehdään. Työterveyshuollolla on käyttöoikeudet, jotta he pääsevät hyödyntämään tietoja työpaikkaselvitysten teossa.

Riskien arviointi on jatkuvaa toimintaa. Riskien arviointia tarvitaan muutostilanteiden yhteydessä kuten toiminnan laajentuessa, toiminnan luonteen muuttuessa, organisaation uudelleenjärjestelyjen, toimitilojen remontin tai henkilöstömuutosten yhteydessä.

Säännöllisesti toteutettavan vaarojen tunnistuksen rinnalla työpaikalla on tärkeää olla toimintatapa päivittäiseen turvallisuushavainnointiin ja vaaratilanneilmoituksiin. Kunnassa on käytössä sähköinen WPro-järjestelmä, johon turvallisuushavainnot (työtapaturmat, läheltä piti -tilanteet, väkivallan uhkatilanteet) voidaan ilmoittaa. Työsuojeluvaltuutetuilla ja esimiehillä on käsittelyoikeudet ilmoituksiin ja työsuojelutoimikunta käy säännöllisesti läpi tehdyt ilmoitukset. Ilmoitusten avulla toimintaa voidaan seurata ja ilmoitukset toimivat omalta osaltaan työsuojelun mittareina.

Työhyvinvointi

Työhyvinvoinnilla tarkoitetaan turvallista, terveellistä ja tuottavaa työtä, jota ammattitaitoiset työntekijät ja työyhteisöt tekevät hyvin johdetussa organisaatiossa, työntekijät ja työyhteisöt kokevat työnsä mielekkääksi ja palkitsevaksi ja heidän mielestään työ tukee heidän elämänhallintaansa.

Henkilöstölle tehdään säännöllisesti työhyvinvointikysely. Edellisvuosina kysely on laadittu vuosittain. Tulokset analysoidaan ja kehitystä seurataan työpaikoilla ja työyksiköissä. Saatujen tulosten pohjalta ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin asioiden parantamiseksi.

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolojen seurannalla pyritään selvittämään, onko työoloissa tekijöitä, jotka aiheuttavat sairauspoissaolojen kertymistä tiettyihin työpisteisiin ja mistä syystä poissaoloja tapahtuu.

Työtapaturmat

Työtapaturmien ja läheltä piti- tilanteista tehtyjä ilmoituksia seurataan ja etsitään niihin johtaneita syitä sekä pyritään etsimään ratkaisut, joilla estetään vaaratekijän syntyminen tai jos se ei ole mahdollista, se korvataan vähemmän vaarallisella.

Työkyvyn arviointi

Työkyvyn arviointia suorittaa työterveyshuolto. Esimiehet tarkkailevat työntekijöiden työkyvyn mahdollisia muutoksia.

Työpaikkaväkivallan ehkäisy

Työpaikkaväkivallan uhan hallitsemiseksi otetaan huomioon tiloja ja toimintoja suunniteltaessa ja muutettaessa tarvittavat torjuntaratkaisut ja yhteydenpito- ja hälytysjärjestelmissä. Torjunnassa on merkitystä mm. huoneiston muodolla, kulkuteiden järjestelyillä, kaluston sijoituksella sekä asiakkaiden opastuksen ja vastaanoton järjestelyillä.

Työsuojeluasioiden huomioonottaminen kunnan toiminnassa

Suunnittelu-, kehittämis- ja hankintatoimi

Työturvallisuuteen työterveyteen ja työkykyyn liittyvät tekijät tulee ottaa huomioon työtiloja suunniteltaessa ja uudistettaessa, hankittaessa työvälineitä ja kalusteita sekä muissa työoloihin vaikuttavissa muutostilanteissa. Ensiarvoisen tärkeää on selvittää näitä asioita käyttäjien kanssa.

Ensiapu

Työantajan tulee huolehtia työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä työntekijöiden lukumäärän, työn luonteen ja työolosuhteiden edellyttämällä tavalla. Työnantaja huolehtii siitä, että henkilöstössä on aina riittävä määrä ensiapukurssin suorittaneita. Työnantaja pitää ajantasaista listaa eri yksiköiden ensiapukurssin suorittaneista henkilöistä.

Sisäilma-asiat

Työsuojelu on mukana sisäilmatyöryhmän toiminnassa.

Työnantajan laatimia työsuojeluun liittyviä ohjeita

Tervetuloa töihin Kärkölän kuntaan perehdytysopas, päivitetty 2025

Ammattitaito ja työn hallinta sisältävät myös sen, että työtehtävät suoritetaan turvallisesti ja terveellisesti sekä työhön liittyvät riskit tunnistaen. Näihin asioihin voidaan tehokkaasti vaikuttaa perehdyttämisen ja työhönopastustilanteissa.

Varhaisen tuen malli – Ohje, 2020

Varhaisen tuen malli on opas, jonka tarkoituksena on ohjata esimiehiä puuttumaan ajoissa työpaikan ongelmiin. Toimintamallin tavoitteena on, että työntekijä voi jatkaa omassa tehtävässään ja että työyhteisössä vältetään kriisitilanteet.

Päihdeohjelma – Ohjelma, 2019

Päihdehaittojen ehkäisy on osa työkykyä ylläpitävää toimintaa. Kunnan päihdeohjelmaan on laadittu menettelytapaohjeet päihdehaittojen ehkäisemiseksi ja niiden käsittelemiseksi.

Häiritsevä ja epäasiallinen käytös, 2018

Epäasiallisen käytöksen ehkäiseminen

Etätyöohje, 2021

Koulutus ja tiedotus

Työsuojeluhenkilöstön koulutukseen on varattava resurssit. Työsuojeluvaltuutettujen lisäksi koulutukseen ovat oikeutettuja 1. työsuojeluvaravaltuutetut.

Työsuojelun tiedotustoiminnasta vastaavat työsuojeluvaltuutetut ja työsuojelupäällikkö.

Tavoitteet

Työsuojelutoiminnalle asetetaan seuraavat tavoitteet:

- Pidetään työtilat, työvälineet ja työilmapiiiri kunnossa
- Arvioidaan ja tunnistetaan työpaikan vaarat ja haitat sekä järjestetään korjaavat toimenpiteet ja seuranta
- Otetaan aktiivisesti käyttöön läheltä piti -ilmoitukset
- Tehdään toimenpiteitä työtapaturmien ja ammattitautien välttämiseksi
- Otetaan huomioon terveellisyys- ja turvallisuusvaatimukset suunnittelussa, toimintoja sijoitettaessa ja laitehankinnoissa
- Kannustetaan henkilöstöä työkykyä ylläpitävään toimintaan
- Kiinnitetään huomiota henkilöstön työkuormitukseen siten, että tehtäväkuvat ovat oikeassa suhteessa tehtävien sisältöön, osaamiseen ja työn määrään
- Seurataan työoloja ja niiden kehitystä sekä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin työolojen tarpeiden mukaan
- Kehitetään ja tehdään määrätietoista työtä psykososiaalisen kuormituksen vähentämiseksi
- Tiedotetaan työsuojelutoiminnasta työsuojelutoimikunnan kokousten jälkeen julkaistavalla uutiskirjeellä
- Pidetään työsuojelun ohjeistukset ajan tasalla ja valmistellaan puuttuvat ohjeet

Toimintaohjelman seuranta ja ylläpito

Tavoitteellinen työsuojelutoiminta edellyttää suunnitelmien ja toteutettujen toimenpiteiden seuraamista ja arviointia. Näitä toteuttavat mm.:

- sisäilmatyöryhmän toiminnan seuranta
- työpaikkakäynnit/-selvitysraporttien toimenpide-ehdotusten toteutuminen ja vaikutusten seuranta
- työterveyshuollon raportit
- kehityskeskustelut
- tapaturma- ja ammattitautitilastot
- kyselyt ja palautteet.

Toimintaohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa.

Toimintaohjelman sisällössä on lainauksia mm. Kuntatyönantajien ja Työturvallisuuskeskuksen sivustoilta ja työterveyssuunnitelmasta.

TYÖSUOJELUHENKILÖSTÖ

Toimikausi 2026–2029

Työsuojelupäällikkö
ympäristösihteeri Johanna Sallmén

Kasvatus- ja opetuspalvelut
työsuojeluvaltuutettu Jaana Vanhanen
1. työsuojeluvaravaltuutettu Anne Kauppinen

Muu toimialue (tekninen, elinvoima, hallinto, hyvinvointi)
työsuojeluvaltuutettu Tiina Malm
1. työsuojeluvaravaltuutettu, ei valittu

TYÖSUOJELUTOIMIKUNTA

Työnantajan edustajat:

Työsuojelupäällikkö
ympäristösihteeri Johanna Sallmén
Kunnanjohtaja Eija Liikamaa
Hr- ja talousassistentti Sinikka Leivo, sihteeri

Henkilöstön edustajat:

Työsuojeluvaltuutettu
peruskoulun luokanopettaja Jaana Vanhanen
1. työsuojeluvaravaltuutettu
peruskoulun luokanopettaja Anne Kauppinen
Työsuojeluvaltuutettu
laskentasihteeri Tiina Malm
1. työsuojeluvaravaltuutettu
ei valittu